

Slutrapport för projekt Nätverk biologisk mångfald Dnr 3.2.18-7062/2013

Kort bakgrundsbeskrivning och projekttidé

En lantbrukare, Hans Eriksson från Ransta föreslog 2011 ett mycket intressant samarbete mellan lantbruket och biodlingen. Den huvudsakliga tanken och bäringen är problematiken med pollinering av fröodling i det öppna jordbrukslandskapet. Den drivande tanken bakom initiativet kommer från lantbruket, som ser ett stort behov av pollinering på de gårdar som är producenter av fröer, såsom vitklöver, rödklöver, raps samt åkerböna

Lantbruket ser att det finns begränsningar i att erhålla tillräckligt med tillgängliga bisamhällen för pollineringsuppdrag. Enskilda lantbrukare är intresserade av att inleda samarbete med biodlare för att få tillgång till fler bisamhällen. Detta samarbete kan leda till att lantbrukare är intresserade av att investera i bisamhällen och att en biodlare då svarar för skötseln av bisamhällena.

Förutom samarbete med biodlare vill lantbrukaren samtidigt anpassa sitt lantbruks utnyttjande av åkerarealen så att växtföljden gynnar både bisamhällen och vilda pollinatörer, till exempel att utnyttja kantzoner, vändtegar mm för att odla pollineringsvänliga växter. Med andra ord gynna den biologiska mångfalden.

Följande organisationer har deltagit i tidigare aktiviteter och i aktiviteterna under 2013-2014

- LRF, Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare och Lantmännen
- Biodlingsföretagarna och SBR
- Jordbruksverket och Trafikverket
- Hushållningssällskapet Kalmar och Kristianstad, SLU
- Lantbrukare och biodlare

Genomförandeperiod

Projektet genomfördes under perioden oktober 2013 till och med augusti 2014

Projektets målgrupper

Följande målgrupper nåddes av projektets resultat

- Deltagare från de organisationer som har deltagit i projektet
- Det kommer att införas ett reportage i specialutgåvan av Gadden och Bitidningen

Erfarenheter från tidigare projekt

Aktiviteterna i projektet bygger på tidigare projekt som är genomförda med samma konsortium av deltagande organisationer. Diskussionerna har byggt vidare på de erfarenheter som är gjorda inom projekt Pollinatören och projekt finansierade av Leader i Nedre Dalälven och Leader Skånes Ess

Syfte/effekt mål – hur var de uppsatta och nåddes de?

- I projektet fanns två projektmål – I Ransta skulle en försöksodling ske bland annat på järnvägsbanken. Trafikverket skulle genomföra dessa aktiviteter, tyvärr så fick Trafikverket förhinder att genomföra dessa åtgärder. Ta del av planerade åtgärder enligt bilaga 3
- Genomföra seminarium, seminariet genomfördes i Norrköping. Minnesanteckningar finns

Genomförande av projektet

I projektet genomfördes följande aktiviteter:

I ett initialt skede var det en långt gången diskussion med Trafikverket att i Ransta använda banvallen och eventuellt vägbankar till att så pollineringsvänliga växter och att även vidta andra åtgärder så att pollinerande insekter skulle kunna öka i antal och bidra med en positiv utveckling av den biologiska mångfalden. Tyvärr så fick projektledaren från Trafikverket i ett sent skede besked om att främst banvallen i Ransta skulle byggas om och den var inte tillgänglig för försök. Aktiviteten skulle avslutats med en fältvandring under juli-augusti. Tyvärr gick denna möjlighet om intet och det var inte relevant att i ett så sent skede vidta andra åtgärder.

I övrigt genomfördes ett slutseminarium i Norrköping den 27 augusti. Vid seminariet redovisade deltagarna sin syn på projektet se, bilaga 1

Under projektets gång så tog Biodlingsföretagarna initiativ till att anmäla projekt Pollinatören med sidoprojekt till COOPA. Arbetsgruppen för biodling och honung inom COOPA utsåg projekt Pollinatören som ett av 4 Best Practice i Europa. Se bilaga 2.

Den information som finns idag är att COOPA kommer att träffa Kommissionen under oktober 2014 för att diskutera eventuell fortsättning på Pollinatörens inriktning.

Eventuellt förslag till uppföljning av projektet

Många av de frågor som har väckts i projekt Pollinatören finns det ett stort behov av att fortsätta att utreda. Bland de frågor som behöver belysas ytterligare genom forskning eller projektverksamhet kan nämnas följande:

- Vilka växter vid olika delar av pollineringssäsongen är mest lämpade att använda i det öppna jordbrukslandskapet – Hur få ett komplett blommande fönster?
- Utveckla insektsvänliga bekämpningsmetoder
- Viktigt med jämn medelskörd över tiden – vad kan insekterna tillföra
- Bisamhällets placering i det öppna jordbrukslandskapet med tanke på vindens påverkan på bisamhällets förmåga att samla nektar och pollinera
- Utbildning och informationsinsatser till lantbruket och biodlingen om projektets intentioner och resultat.
- Skapa hållbara och trovärdiga modeller för olika typer av samarbetsmodeller mellan biodling och lantbruk
- Följa upp eventuella förslag från Kommissionen angående Best Practise
- Fortsätta aktiviteter, där konsortiet fortsätter sin dialog om pollinerings förutsättningar och ekonomiska betydelse

Utvärdering om projektet uppnått det man ville

I stort uppnådde projektet de ställda förväntningarna men ett delmoment uppnåddes inte och kunde inte ersättas med annan aktivitet nämligen Trafikverkets aktivitet i Ransta. I övrigt kan projektet utifrån en låg finansiering anses ha uppfyllt de ställda förväntningarna

Konsortiet träffades under projektperioden i ett seminarium i Norrköping, där det framfördes behov av träffar för att diskutera och utveckla olika frågeställningar som rör pollinering i det öppna jordbrukslandskapet

Vid seminariet i Norrköping fördes noteringar.

Artikel om projekt Pollinatören finns införd i Svensk Biodling sidorna 48 och 49

Ekonomi, redovisning och finansiering

Se separat faktura, bilaga 4